

Goed pnpysəb

Waardering en wrijving

Jongeren- en kinderwerk in Almere

Vooruit

Denkers en doeners

Frank Maas en Felix Kievit

23 juni 2020

*Goed geschud is een organisatieadviesbureau voor taaië vraagstukken.
Wij maken organisaties sterker, zodat ze bereiken wat ze willen bereiken.
We zijn denkers én doeners die zorgen voor beweging.*

Goed psychisch

Inhoud

1. Uw vraag.....	6
1.1. Inleiding	6
1.2. Onderzoeksvragen.....	6
2. Aanpak en theoretisch kader	8
2.1. Aanpak.....	8
2.2. Theoretisch kader.....	9
3. Jong in Almere	10
3.1. Inleiding	10
3.2. Beschrijving	10
3.3. Aan het woord	12
3.4 Analyse	12
4. Het samenspel.....	13
4.1. Inleiding.....	13
4.2. Beschrijving.....	13
4.3. Aan het woord.....	14
4.4. Analyse.....	15
5. Jongeren -en kinderwerk in de praktijk.....	16
5. 1 Inleiding	16
5.2 Kinderwerkers.....	16
5.3 Jongerenwerkers	18
5.4 Werkers aan het woord	18
5. 5 Analyse	21
6. Methodisch werken en effectiviteit.....	24
6.1 Inleiding	24
6.2 Aan het woord.....	24
6.3 Analyse.....	26
7. Sturing.....	26
7.1. Inleiding	26
7.2. Beschrijving	27
7.3. Aan het woord	28

Goed prijzen

7.4. Analyse	31
8. Capaciteit.....	33
8.1 Inleiding.....	33
8.2 Capaciteit in Almere	33
8.3 Aan het woord.....	35
8.4 Analyse	36
9. Best practices	38
9.1 Inleiding.....	38
9.2 Mate(n) van de straat (onder meer Gemeente Tilburg).....	38
9.3 Inzetten informeel netwerk (onder meer gemeente Zaanstad).....	39
9.4 Online Jongerenwerk (Gemeente Rotterdam).....	40
9.5. Leidende principes als basis.....	40
9.6 Toepassing in Almere?	41
10. Conclusies.....	42
11. Aanbevelingen.....	44
Bronnenlijst	46
Beantwoording onderzoeksvragen.....	49
Respondenten	51

Goed pnpesab

1. Uw vraag

1.1. Inleiding

Almere staat aan de vooravond van een herziening van het welzijnsbeleid. Het beleid met betrekking tot kinderen en jongeren is hier onderdeel van. De ambities zijn groot en het aantal kwetsbare jongeren groeit. Almere wil voorop lopen. Er is veel waardering voor de Almeerse jongeren- en kinderwerkers. Hiernaast is het de vraag of er voldoende kennis en capaciteit is om effectief op problemen van jongeren in te spelen. Er is een noodzaak om betere aansluiting te vinden bij de (wijkgerichte) aanpak van zorg en ondersteuning én te doen wat werkt.

U vraagt om een intern beleidsadvies over de toekomst van het Almeerse jongeren- en kinderenbeleid. We hebben met veel enthousiasme aan dit advies gewerkt.

1.2. Onderzoeksvragen

Hiertoe zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Hoe kijken Almeerse professionals aan tegen de toekomst van het jongeren- en kinderenbeleid in Almere?
2. Op welke doelgroepen richt het beleid zich nu en verdient dit bijsturing?
3. In hoeverre wordt er methodologisch gewerkt en waar ligt verbeterpotentieel?
4. Wat gaat er goed en wat wordt er gemist met betrekking tot talentontwikkeling bij jongeren en kinderen?
5. Wat is de huidige rol van het jongerenwerk bij het voorkomen van schooluitval, werkloosheid, overlast, uitsluiting en radicalisering?
6. In hoeverre positioneert het jongerenwerk zich in de sociale media wereld van jongeren?
7. In welke mate is het jongeren- en kinderwerk verankerd in het sociaal beleid van de stad?

De beknopte beantwoording van deze vragen is als bijlage bij deze rapportage toegevoegd. Het overgrote deel van het jongeren- en kinderwerk binnen de gemeente Almere wordt

Goed pnycsəb

uitgevoerd door De Schoor. Een belangrijk deel van deze rapportage gaat dan ook over de werkzaamheden van De Schoor en de wijze waarop de gemeente hierop stuurt.

2. Aanpak en theoretisch kader

2.1. Aanpak

De onderzoeksactiviteiten voor dit beleidsadvies hebben plaatsgevonden van 25 februari en 26 mei 2020 door Frank Maas (projectleider) en Felix Kievit van Goed geschud. In deze periode hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- Documentstudie
In een documentstudie werd beschikbare documentatie rondom jeugd- en kinderbeleid bestudeerd. Het betrof hier documentatie die op verzoek is aangeleverd door de gemeente Almere en De Schoor. Daarnaast zijn best practices verzameld en is gezocht naar richtinggevende studies die behulpzaam zijn voor onze analyse.
- Gesprekken met respondenten
In overleg met de opdrachtgever zijn gesprekken gevoerd met 23 respondenten. Van al deze gesprekken is een verslag gemaakt dat ter aanvulling of correctie is voorgelegd. Een overzicht van de respondenten is als bijlage bij deze rapportage gevoegd. Voorafgaand aan de gesprekken is een interviewleidraad ter aanvulling voorgelegd aan de opdrachtgever.
- Alle gesprekken zijn gecodeerd en verbonden aan kernwoorden.
- Ter illustratie is aan een aantal partijen in het veld gevraagd om een filmpje op te nemen waarin jongeren en professionals vertellen over hun ervaringen. Deze filmpjes zijn op meerdere plekken in dit rapport opgenomen.
- Op 26-5-2020 is een concept versie van deze rapportage voorgelegd aan de opdrachtgever. Het definitieve rapport is op 1 juni opgeleverd.

2.2. Theoretisch kader

Al het overheidsbeleid is gericht op het creëren van publieke meerwaarde. De ene keer lukt dit beter dan de andere keer. Het denken in termen van publieke meerwaarde helpt bij het maken van effectief beleid.

Om effectief te kunnen sturen kijken we naar de status quo met een *public values* bril¹. Hierbij stellen we drie vragen:

1. Is het duidelijk welke publieke meerwaarde met het beleid wordt nagestreefd en met welke strategie? Oftewel: welke doelen moeten met het beleid bereikt worden en hoe moeten deze bereikt worden?
2. Is er voldoende steun bij de belangrijkste *stakeholders*? Deze vraag gaat over legitimiteit. Dit is een belangrijke voorwaarde om de doelen te bereiken.
3. Is de strategie uitvoerbaar? Op het oog lijkt dit een simpele vraag, maar niet zelden zit hier de bottleneck. De strategie kan goed zijn en de maatschappelijke doelen helder. Zolang randvoorwaarden zoals voldoende middelen, een adequate organisatie en competente medewerkers ontbreken zullen de doelen niet of onvolledig worden bereikt.

¹ Moore, M.H., *Recognizing Public Value*, Harvard University Press, 2013.
Zie ook: VNG, *Werken aan publieke waarde*, 2018.

3. Jong in Almere

3.1. Inleiding

Almere is een stad met grootstedelijke problematiek (Gemeente Almere, 2019). Op het gebied van kinderen- en jongerenwerk zijn de uitdagingen groot. Er worden successen geboekt, maar er zijn ook zorgen. Hoe is het om jong te zijn in Almere?

In dit hoofdstuk beschrijven we op hoofdlijnen de populatie jongeren en kinderen in Almere. Ook beschrijven we het kinderen- en jongerenbeleid van de gemeente Almere. Tot slot beschrijven we waar de jongeren- en kinderwerkers zich zorgen over maken en waar ze trots op zijn.

3.2. Beschrijving

Almere telt 81.182 inwoners beneden de 30 jaar. De komende jaren zal dit aantal naar verwachting blijven groeien naar meer dan 100.000 in 2050 (O&S Almere, 2020). Op een bevolking van ruim 211.000, zijn jongeren daarmee ruim vertegenwoordigd.

Almere is een jonge stad, midden in de groei. Door de goede infrastructuur is het verplaatsen binnen de stad gemakkelijk. Jongeren zijn hierdoor beperkt locatiegebonden. Een steeds groter deel van hun leven speelt zich online af. Sociale media zijn een belangrijke factor in online netwerkvorming. 'Het uitgangspunt van ontmoeten voor jongeren is digitaal en je ontmoet elkaar alleen fysiek als dat nodig is.' (Gemeente Almere, 2020).

81.182

Jongeren

Goed pnycsəb

Beleidskader sociaal domein

Dit rapport gaat over het jongeren- en kinderenbeleid van de gemeente Almere. In het beleidskader sociaal domein worden de bouwstenen gelegd voor dit beleid (Gemeente Almere, 2019). Met betrekking tot het jongerenwerk wordt geconstateerd dat er een toenemend beroep wordt gedaan op het jongerenwerk, met name daar waar het gaat over jongeren voor wie de problemen op het gebied van school, werk en veiligheid zich opstapelen. 'Het aantal jongerenwerkers is niet meegegroeid met het aantal inwoners in de stad. In bepaalde stadsdelen is er zelfs sprake van slechts één ambulant jongerenwerker. Dit maakt vroegsignalering lastiger.' Deze constatering heeft in 2020 geleidt tot een verhoging van het budget voor jongerewerk. In hoofdstuk 9 over capaciteit wordt hier verder op ingegaan.

In het beleidskader wordt op het gebied van kinderwerk de focus vooral op een voor- en naschools aanbod op het gebied van cultuur, sport en gezondheid gelegd.

Er is geen welzijnskader of uitvoeringsagenda waarin de ambities op het gebied van jongeren en kinderen uit het beleidskader sociaal domein verder zijn uitgewerkt. Richtingbepalend beleid is er beperkt. Het thema veiligheid vormt een uitzondering met het actieplan veiligheid op het gebied van jeugdcriminaliteit (Gemeente Almere, 2020).

Jeugdcriminaliteit is een belangrijk thema in Almere. Het aantal incidenten met wapens neemt toe. 'In veel gevallen betrof het (bedreiging met) een mes. (...) Dit feit is op zichzelf al zorgelijk, maar het feit dat zowel verdachten als slachtoffers zich bevinden in de categorie 12 - 18 jaar, maakt dat de driehoek van Almere en haar partners de urgentie voelen om snel en integraal te interveniëren waar dat kan.' (Gemeente Almere, 2020).

Ook het beroep op jeugdhulp blijft -in lijn met landelijke trends- stijgen. 'Meer dan 8% van de Almeerse jeugd maakt gebruik van jeugdhulp. Bovendien lijken de problemen van kinderen en gezinnen steeds complexer te worden. Relatief veel jeugdigen wonen in een 24-uursinstelling.' (Gemeente Almere, 2020)

3.3. Aan het woord

Over veiligheidsvraagstukken rondom jongeren zegt een beleidsmedewerker het volgende: 'Verharding neemt toe in type criminaliteit. Jongeren zijn sneller beïnvloedbaar en statusgevoelig (invloed van online platforms en social media). Er is in toenemende mate sprake van een zwijgcultuur. Snitchen wordt niet getolereerd. Aan praten zitten consequenties vast, dat kan ook uitsluiting zijn. Dat is heftig. Vanuit onderwijs, welzijn of veiligheidspartners is er vrij weinig zicht op wat er zich in de online wereld en in de jeugdcultuur afspeelt.' (7).

'Vanuit onderwijs, welzijn of veiligheidspartners is er vrij weinig zicht op wat er zich in de online wereld en in de jeugdcultuur afspeelt'

Over de risicofactoren die jongeren en kinderen kwetsbaar maken zijn de gesprekspartners eenduidig. Respondenten noemen veelal multi-problematiek. Gezinssituaties worden complexer, gezinnen zijn kwetsbaar en aandacht vanuit huis mist. Negatief gedrag krijgt een podium en veel jongeren en kinderen hebben te weinig rolmodellen om zich heen. Een jongerenwerker benoemt expliciet dat de problematiek in Almere op straat gelijk is aan die in grote steden. (8)

3.4 Analyse

Jongeren en kinderen hebben prioriteit bij de gemeente Almere. Dit is niet vreemd, aangezien meer dan 40% van de bevolking onder de 30 is, maar ook omdat het aantal veiligheidsincidenten en het beroep op jeugdhulp in deze groep toeneemt. Desondanks is het beleid voor deze doelgroep slechts op hoofdlijnen vorm gegeven en bestaan er zorgen over het groeiende beroep dat wordt gedaan op een beperkt aantal jongerenwerkers. De uitdagingen op het gebied van veiligheid zijn groot. Een belangrijke zorg is dat het jongerenwerk en het bredere veld onvoldoende zicht heeft op de leefwereld van jongeren en dan met name de online wereld.

4. Het samenspel

4.1. Inleiding

Jongeren- en kinderbeleid is een samenspel tussen veel verschillende partners: *it takes a village to raise a child* (Nederlands Jeugdinstituut, 2010). In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdrolspelers in dit professionele veld en het onderlinge samenspel.

4.2. Beschrijving

‘Jongerenwerk maakt deel uit van de pedagogische basisinfrastructuur en is een zelfstandige voorziening naast school, kinderopvang/peuterspeelzalen en organisaties voor sport en cultuur. (...) Daar vormt het jongerenwerk een brug naar de pedagogische *civil society* (de ouders/familie buurtbewoners en informele netwerken in de wijk) en naar de andere basisvoorzieningen. Zo nodig haalt de jongerenwerker er tijdig iemand bij uit de eerste- of tweedelijnsvoorzieningen in de leefomgeving van jongeren en ouders’. (Nederlands Jeugdinstituut, 2015).

Een goed samenspel binnen de *civil society* is essentieel. Kwetsbare jongeren mogen niet tussen de mazen van het systeem door vallen. Op het gebied van jongeren- en kinderbeleid is De Schoor de grootste speler (161,5 fte's waarvan 26,5 fte's kinderwerk en 26,4 jongerenwerk). Daarnaast is een aantal kleine spelers actief zoals Digg-out en Youth For Christ. Digg-out is een jongerenloket voor en door jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. Er wordt locatiegebonden gewerkt aan het *empoweren* van jongeren. De gemeente bekostigt alleen de huisvesting. Youth for Christ is een kleine speler op het gebied van jongerenwerk en richt zich met twee jongerenwerkers en een groep vrijwilligers op talentontwikkeling, meidenwerk en individuele begeleiding.

Naast deze organisaties, wordt er op projectbasis ondersteuning geboden aan kinderen en jongeren. Bijvoorbeeld door het project *learn2work* om jongeren aan een baan te helpen of naar onderwijs te begeleiden.

Goed pnpesab

Specifiek op het gebied van jeugdcriminaliteit- en overlast is het JIT actief (jongeren interventie team). In deze teams wordt samengewerkt om criminaliteit en overlast aan te pakken.

4.3. Aan het woord

Bijna alle gesprekspartners benadrukken het belang van goede samenwerking in de wijk en de stad. Er is kritiek, maar er zijn ook veel positieve geluiden te horen. De kinderwerkers die we spraken zeggen: 'Jongerenwerk zit bij ons in het pand. Er is een doorlopende lijn. We maken gebruik van onze externe partners. Kinderen worden doorgestuurd vanuit de interne begeleider van de scholen in de wijk. Deze vraagt aan de ouders om contact met ons te leggen.' (1)

Een jongerenwerker zegt: 'Ik werk graag samen, wij zijn onderaannemer bij een aantal grote partijen. Er zijn veel protocollen en regels. Ik heb geen tijd omdat ik zoveel administratie moet doen. Het kan veel simpeler, haal de procedures eruit.' (2) Een andere jongerenwerker is positief over de samenwerking met andere professionele hulpverleners. 'Binnen De Schoor hebben wij een groot netwerk waar wij naar door kunnen verwijzen als het gaat om bijvoorbeeld schulden en verslavingen. De doorverwijzing gaat meestal goed en wij zorgen ook dat wij contact houden voor de nazorg.' (9)

Het beeld over de relatie met scholen is wisselend. 'Ik vind dat school er soms te snel uit stapt, ik vind dat eigenlijk nooit een optie, uiteindelijk gaat het over kinderen. (...) Scholen voelden zich eerder in mindere mate verantwoordelijk voor de aanpak van problemen. Inmiddels is daar wel een kanteling. Er wordt meer samen opgetrokken met alle partijen.' (3) En: 'Er zijn scholen die zeggen, tot aan het schoolplein maar jullie komen niet binnen, omdat ze de noodzaak niet zien. Maar jongerenwerkers kunnen dat ook niet duidelijk maken.' (7)

'Scholen zijn niet altijd bekend met het jongerenwerk, waardoor wij niet altijd makkelijk binnen komen.'

Jongerenwerkers geven zelf aan: 'Het contact met de middelbare scholen is goed. We komen ook op basisscholen. Bij de ene school kom je makkelijk binnen en heb je zo 10 nieuwe

Goed pnpesab

jongeren. Bij een andere school is het weer wat moeilijker om binnen te komen. Scholen zijn niet altijd bekend met het jongerenwerk, waardoor wij niet altijd makkelijk binnen komen.' (9)

Of er in het jongerenwerk goed wordt samengewerkt met scholen lijkt vaak persoonsafhankelijk. Een beleidsmedewerker van de gemeente zegt hierover: 'De samenwerking is nu vooral backoffice, maar zou meer moeten zijn waar de jongeren zijn. Jongerenwerkers op scholen, zodat je de voelsprietten hebt. Het aanbod is te versnipperd omdat we (de gemeente) intern te versnipperd zijn.' (10)

Het kinderwerk is op 12 brede scholen aanwezig. Maar samenwerking is soms moeilijk. Vanuit het management van De Schoor wordt aangegeven: 'Op het moment dat de school zwak wordt, gaan de deuren voor ons dicht. (17)' Waar het kinderwerk aanwezig is, wordt intensief samengewerkt met scholen en andere partners. 'Wij (kinderwerk De Schoor) doen het aanbod in de vrije tijd. We maken een activiteitenladder. Dat wordt met school besproken. Het wordt toegepast op de wijk. We hebben het over doorlopende lijnen. Ook wat betreft aanbod, insteek en de zorg.' (13)

4.4. Analyse

Over samenwerking met andere hulpverleners zijn zowel kind- als jongerenwerkers over het algemeen positief. Partijen in de wijken weten elkaar steeds beter te vinden. Dit geldt vaak ook voor de samenwerking met scholen, maar zeker niet altijd. Bij het kinderwerk is de samenwerking aardig op orde. Hierbij helpt het dat zij veelal fysiek aanwezig zijn op scholen. Samen met scholen en andere partners worden de activiteiten opgezet. Maar er zijn ook -zwakke- scholen die de deur dicht doen, juist wanneer het kinderwerk een belangrijke rol kan spelen. Het beeld over de samenwerking tussen jongerenwerk en scholen is (te) wisselend. Er is geen sprake van een structurele verankering van het jongerenwerk in scholen, terwijl dit wel een belangrijke vindplaats is van jongeren en plek waar problemen vroeg gesignaleerd kunnen worden.

Goed pruysəb

5. Jongeren -en kinderwerk in de praktijk

5.1 Inleiding

Het belangrijkste deel van jongeren- en kinderwerk vindt plaats in buurthuizen, op scholen, op straat en steeds vaker online. Dit is waar de professionals hun werk moeten doen: daar waar de jongeren en kinderen zijn. We onderzoeken hoe het jongeren- en kinderwerk er in de praktijk uit ziet en analyseren waar professionals tegenaan lopen.

5.2 Kinderwerkers

In Almere zijn er 26,5 fte's kinderwerk. uitgesplitst naar het kinderwerk, de Jeugdlanden, de dagarrangementen en de brede scholen (De Schoor, 2020), zie hoofdstuk 9 voor een uitgebreidere analyse. In Almere bestaan er 12 brede scholen. Dit zijn samenwerkingsverbanden waar naast onderwijs een aanbod is op het gebied van zorg, cultuur, sport en andere vrijetijdsbesteding.

1 Kinderbouwwerkers vertellen over hun werk (filmpje)

Goed pnycsəb

'Onze Brede basisschool biedt ook een mogelijkheid voor naschoolse opvang in de vorm van De Dagarrangementen. Deze opvang is bedoeld voor kinderen die ook na schooltijd extra aandacht verdienen. Er wordt veel aandacht besteed aan sociaal-emotionele ontwikkeling, sport/spel, creativiteit en taalontwikkeling. De kinderen variëren in leeftijd van 4 t/m 12 jaar en het aanbod wordt ook op hun leeftijd afgestemd.' (De Zevensprong, 2020).

Op deze scholen werkt een kinderopbouwwerker die zorg draagt voor het voor- en naschoolse aanbod van activiteiten. Dagarrangementen zijn voor kinderen die, om wat voor reden ook, geen gebruik (kunnen) maken van een buitenschoolse opvang (zie kader). Bij de intake worden afspraken gemaakt met de ouders over aan welke sociale vaardigheden het kind gaat werken. De

kinderwerker werkt daar samen met het kind aan en monitort de ontwikkeling. Een aantal keer per jaar vinden er oudergesprekken plaats. In het filmpje hieronder een indruk van wat een dagarrangement inhoudt (De Schoor, 2018):

2 Kinderopbouwwerkers Almere (filmpje)

Goed pnycsəb

5.3 Jongerenwerkers

In Almere zijn er ambulant en accommodatiegebonden jongerenwerkers (zie hoofdstuk 9 voor de fte-verdeling). Daarnaast zijn er specifieke projecten, zoals Learn2Work dat erop is gericht om jongeren weer terug naar school of aan het werk te krijgen. Tevens zijn er vijf accommodaties (deschoor.nl, 2020):

- Buurtlokaal De DOP
- Jongerencentrum Place2B
- Jongerencentrum Trapnotov
- Poppodium De Meester
- Multi-Club

Hiernaast zijn er buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen die sportactiviteiten organiseren in de wijken (zie hoofdstuk 9 voor een gedetailleerde verdeling).

Jongerenwerkers richten zich op jongeren tussen de 10-23 jaar die steun nodig hebben bij het volwassen worden. Dit doen zij op verschillende manieren, zowel ambulant als accommodatiegebonden (Verwey-Jonker Instituut, 2019). Ambulant jongerenwerkers zoeken individuele en groepen (kwetsbare) jongeren op in omgevingen waarin zij hun (vrije) tijd doorbrengen. Zij leggen contact met jongeren, bouwen een betekenisvolle relatie op, signaleren problemen en behoeftes en bieden jongeren perspectief. De leefwereld en de eigen ontwikkeldoelen van de jongeren zijn hierbij uitgangspunten. (Sonneveld, 2013). Accommodatiegebonden jongerenwerk vindt plaats op een vaste locatie en wordt ook wel de inloop genoemd. De kenmerken van de inloop zijn dat het vrijblijvend is, het een plek is waar jongeren kunnen ontspannen binnen een ongedwongen omgeving en het jongeren de gelegenheid biedt om elkaar op een gelijkwaardige manier te ontmoeten. Jongerenwerkers werken tijdens de inloop aan de doelen vorming, stimuleren van verantwoordelijkheid en het beïnvloeden van gedrag (Youth Spot, 2012).

5.4 Werkers aan het woord

De preventieve werking van jongerenwerk blijkt uit onderzoek (Youth Spot, 2019). Respondenten (11) herkennen dit en zien deze preventieve werking ook bij het kinderwerk.

Een kinderwerker zegt hierover:

‘Het is helaas niet meetbaar, maar wel merkbaar. Kinderen maken andere keuzes door ons. We proberen die cirkel te doorbreken, dat kinderen andere keuzes gaan maken dan hun ouders.’ (1)

Kinder- en jongerenwerk biedt (onder meer) dag- en vrijetijdsbesteding. Hierdoor zijn de kinderen en jongeren niet op straat of in een onveilige omgeving thuis en worden er

Goed principe

problemen voorkomen of verminderd. In het kinder- en jongerenwerk kunnen problemen gesignaleerd worden, waarna doorverwezen kan worden. Een jongerenwerker legt dit als volgt uit:

‘Naast signaleren en contact leggen verwijs ik ook door. De route is afhankelijk van de hulpvraag of ondersteuningsverzoek.’ (4)

3 Een jongerenwerker over zijn werk (filmpje)

De accommodaties zijn de plekken waar jongeren laagdrempelig kunnen binnenlopen en activiteiten worden aangeboden (de inloop). Werkers geven aan dat fijn is om te weten waar jongeren zijn. De accommodaties zijn de plekken waar ambulante werkers heen verwijzen voor activiteiten en verdere begeleiding. Tien respondenten wezen op de meerwaarde van accommodaties. Een teamleider benadrukt het belang van ‘de inloop’:

‘Des te individueler onze maatschappij wordt, des te meer je de inloop nodig hebt. Ga dat nou

niet vergeten. Er blijven jongeren op straat hangen, het wordt grimmiger. Dus je hebt die plekken nodig’. (8)

In het volgende geluidsfragment vertelt een kind- en kinderopbouwwerker over haar werk.

4 Een kind- en kinderopbouwwerker vertelt over haar werk (audio)

Een jongerenwerker legt de verhouding tussen accommodatie gebonden en ambulante jongerenwerk als volgt uit:

‘De inzet zou én én moeten zijn. Accommodatie is de basis, een plek waarop ze terug kunnen vallen. Een centrum blijft en de jongerenwerker ook, dus ze komen terug. Een plek waar ze zich veilig voelen en talentontwikkeling kan plaatsvinden, is essentieel. Maar je moet ook op

Goed pnycsəb

school, straat en sportclubs inzetten. De ambulant werker moet wel ergens naartoe kunnen leiden. Als ze op straat staan krijg je overlast meldingen'. (6)

De accommodaties zijn cruciaal in het opbouwen van relaties met de jongeren. Het opbouwen van een relatie met jongeren en kinderen is essentieel in het werk. Dertien respondenten benoemden dit. Er moeten op twee gebieden vertrouwensrelaties worden opgebouwd: met de doelgroep én collega's in de wijken. Het belang van samenwerking wordt door bijna alle respondenten genoemd (zie ook hoofdstuk 5). Een accommodatiegebonden jongerenwerker schetst dit beeld:

'Jongeren weten ons te vinden. Ze lopen na 8 jaar nog bij ons binnen. Gezichten zijn belangrijk. Daarom is het belangrijk dat werkers langer blijven. Wisselingen leveren stress op. Vertrouwensopbouw is de basis'. (6)

Jongerenwerkers en andere respondenten geven aan te zien dat jongeren steeds vaker deel uit maken van los-vaste groepen waardoor ze moeilijker vindbaar en bereikbaar zijn (4 respondenten). Hierdoor is het extra belangrijk ambulant en *outreaching* te werken (11 respondenten), omdat lang niet alle jongeren in de accommodaties komen en dat zijn juist degenen die men wil bereiken.

'Wat je ziet zijn groepen jongeren met deelname aan fluïde netwerken. Jongeren hangen niet echt meer op een vaste plek op straat. Je moet ze opzoeken op vindplekken en buiten kantoortijden'. (14)

Goed pnpesab

In het bereiken van deze fluïde groepen is de inzet van *social media* onmisbaar. Dit gebeurt wel op individueel niveau, maar is nog geen structureel onderdeel van het werk (13 respondenten). Een jongerenwerker is hierover zeer duidelijk:

'Ik vind dat veel jongerenwerkorganisaties in de oude aanpak blijven hangen. Je moet online gaan zitten, je moet op de plekken zijn waar de jongeren zijn, voetbalclubs, scholen etc. (...). Zorg dat je in je ambulante ronde bij de scholen bent in de pauze '. (4)

Beleidsadviseurs van de gemeente sluiten zich daarbij aan:

'Ook via *Whatsapp* en *social media*. Daar waar ze zijn moet je aansluiten. Niet alleen locatiegebonden, maar ook digitaal. Echt digitaal jongerenwerk hebben we nog niet.' (14)

'Het meegaan in de digitale wereld, hoe houd je daar de aansluiting bij? Er wordt klassiek bedacht, klassiek gehandeld. De afgelopen decennia gaat de ontwikkeling hard. Er zijn niet alleen fysieke wijken, maar ook online (7)'

'Het meegaan in de digitale wereld, hoe houd je daar de aansluiting bij? Er wordt klassiek bedacht, klassiek gehandeld. De afgelopen decennia gaat de ontwikkeling hard. Er zijn niet alleen fysieke wijken, maar ook online'

5 Een Almeerse jongen over zijn ervaring met jongerenwerk (filmpje)

5. 5 Analyse

Signalering en Preventie

Goed pnpesab

Van zowel ambulant als accommodatiegebonden werk gaat een preventieve werking uit. Dit wordt niet alleen door onze respondenten, maar ook door onderzoek bevestigd (Youth Spot, 2019). Om een preventieve werking te kunnen hebben en toename van problemen te voorkomen, is het belangrijk dat gesignaleerd wordt én doorverwezen naar de juiste plek. Respondenten geven aan dat daarvoor de samenwerking met partners in de wijk erg belangrijk is (zie ook hoofdstuk 5).

Relatie-opbouw & vertrouwen

Een vertrouwensband is essentieel voor effectief kinder- en jongerenwerk. Zonder vertrouwensband zijn interventies minder tot helemaal niet effectief (Harder, 2013). Het is logisch dat respondenten het belang hiervan benadrukken. De kracht van het jongerenwerk is dat de professionals in staat zijn om kwetsbare jongeren te bereiken en langdurige relaties met hen aan te gaan (Nederlands Jeugdinstituut, 2020). Voor een nieuwe jongerenwerker of kinderwerker kost het tijd om deze relaties op te bouwen.

De noodzaak om ambulant en online te werken

Meerdere respondenten bevestigen het beeld dat Bureau Beke van jeugdgroepen schetst: 'het fluïde karakter (...) en het gegeven dat online en offline rondhangen elkaar moeiteloos afwisselen' (Bureau Beke, 2020). Respondenten geven aan dat het hierdoor extra belangrijk is ambulant en *outreaching* te werken om de jongeren te bereiken die niet naar de accommodaties komen. De landelijke trend van het jongerenwerk is dan ook om meer ambulant te werken en minder op accommodaties (Verwey-Jonker Instituut, 2019). Onderzoek heeft de effectiviteit van ambulant jongerenwerk aangetoond. 60% van de jongeren die contact heeft met Ambulant Jongerenwerk wordt doorgeleid naar één of meerdere voorzieningen op het terrein van vrijetijdsbesteding, school of hulpverlening (Koops, 2013). Ook in Almere zijn er meer fte's voor ambulant jongerenwerk dan voor accommodatiegebonden werk. Ambulant jongerenwerk heeft 11,6 fte's tegenover 8,1 voor accommodatiegebonden werk. Het totaal, inclusief Learn2work en andere projecten, van jongerenwerk in Almere komt op 37,5 fte's (zie hoofdstuk 9 voor een analyse van deze capaciteit). Accommodaties zijn onmisbaar, juist in combinatie met ambulant werk zeker voor de eerdergenoemde vertrouwensband. Ambulante werkers verwijzen door naar de accommodaties. Het is een laagdrempelige ingang voor jongeren en volgens onderzoek, onder voorwaarden, effectief voor de doelen van jongerenwerk (Youth Spot, 2012). Kortom, accommodaties en ambulant werken vullen elkaar aan.

Goed pnycsəb

Online jongerenwerk staat echt nog in de kinderschoenen. Sommige jongerenwerkers hebben individueel contact via Whatsapp, maar een echte strategie hierop ontbreekt. Wel is De Schoor in 2020 begonnen met het trainen van jongerenwerkers en deelname aan onderzoek op het gebied van online jongerenwerk.

De vindbaarheid van jongerenwerk online is beperkt. Als we dat vergelijken met Rotterdam, waarbij met twee muisklikken een webpagina met instagram-accounts van de jongerenwerkers te vinden is, loopt Almere fors achter (zie hoofdstuk 10).

6. Methodisch werken en effectiviteit

6.1 Inleiding

De aanleiding voor dit onderzoek was (onder meer) dat het stof van de transitie in het sociaal domein neergedaald is en het nu tijd is voor transformatie. Een inhoudelijk andere en kwalitatief betere invulling van de hulp en ondersteuning is nodig. Hierbij draait het om sturen op kwaliteit en (kosten)effectiviteit. Een belangrijk instrument hierin is methodisch werken en het inzetten van erkende interventies (Nederlands Jeugdinstituut, 2020).

6.2 Aan het woord

Moeilijk meetbaar, methodisch werken en monitoren

Een groot deel van de respondenten (11) gaf aan dat resultaten in kinder- en jongerenwerk moeilijk te meten zijn. Dit is een bekend gegeven van sociaal werk. Een leidinggevende in het kinderwerk omschrijft het duidelijk:

‘Niet alles wat telt, kan geteld worden. Niet alles wat geteld kan worden telt. Je kunt niet zeggen je hebt 10000 kinderen gezien en het gaat met bijna allemaal beter door ons. Er spelen ook andere factoren’. (13)

‘Niet alles wat telt, kan geteld worden. Niet alles wat geteld kan worden telt.’

Kinder- en jongerenwerkers bevestigen dit geluid:

‘Het is niet meetbaar maar wel merkbaar, dat is dit werk’ (1)

‘Je ziet niet direct impact, dat duurt soms jaren. Vaak zijn het kleine dingen. Dat is moeilijk om aan te geven in getallen. Het is dan aan de gemeente om die verhalen goed genoeg te vinden. Ik vind het moeilijk om hard te maken wat precies mijn inzet heeft gedaan. Dat is niet hard te maken.’ (8)

Goed pnycsəb

Wat het meetbaar maken extra moeilijk maakt zijn de (voor de respondenten) onduidelijke doelstellingen in de opdracht die zij krijgen van bovenaf (zie ook hoofdstuk 6). Een meerderheid (13) benoemde dat er gewerkt wordt met een specifieke methode of interventie, maar zij konden meestal niet beantwoorden of deze ook was onderzocht en wat de resultaten daarvan waren. Een kinderwerker zegt daarover het volgende:

'We handelen wel methodisch, sociaal-emotionele werkwijze zetten we in door spel' (1)

Jongeren-en kinderwerkers wezen vaak op het belang van ervaringsdeskundigheid:

'Ik werk al 15 jaar met deze doelgroep. Dan heb je een eigen methodiek. Ik doe het ook vanuit mijn eigen ervaring.' (4)

Door 9 respondenten werd het belang van monitoren benoemd. Het bleek hier meestal om intenties te gaan en niet om een gestructureerde monitoring om effectiviteit te onderzoeken:

'Jongerenwerk voorkomt problemen, maar dat is moeilijk zichtbaar te maken. We voorkomen bijvoorbeeld schulden. Daar bespaar je veel uitkeringen op. Daar kunnen wij (...) beter in worden, dat laten zien. We zijn druk met dagelijkse dingen, eigenlijk zouden we iets meer kunnen laten zien wat het oplevert' (6)

"Jongerenwerk voorkomt problemen, maar dat is moeilijk zichtbaar te maken. We voorkomen schulden bijvoorbeeld. Daar bespaar je veel uitkeringen op. Daar kunnen wij (...) beter in worden, dat laten zien. We zijn druk met dagelijkse dingen, eigenlijk zouden we iets meer kunnen laten zien wat het oplevert."

'Ik probeer wel te monitoren, en te leren wat we beter kunnen doen. Als blijkt dat het geen effect heeft dan moeten we ook wat anders.' - (12)

Goed pnpesab

6.3 Analyse

Ondanks de beperkte meetbaarheid kunnen de resultaten van kinder- en jongerenwerk inzichtelijk gemaakt worden door duidelijke doelstellingen, effectieve interventies en monitoring. Noorda & Co. heeft bijvoorbeeld een effectmeting ontwikkeld voor jongerenwerk (Noorda & Co., 2020). Bovendien heeft onderzoek ook de preventieve werking en de (kosten)effectiviteit van jongerenwerk aangetoond (Participe Advies, 2017) (Youth Spot, 2019). De deskundigheidsbevordering voor jongeren- en kinderwerkers moet bijdragen aan het inzichtelijk maken de resultaten van jongeren- en kinderwerk (Nederlands Jeugdinstituut, 2020). Kortom, resultaten van jongeren- en kinderwerk kunnen inzichtelijk gemaakt worden, maar dat gebeurt in Almere te beperkt.

7. Sturing

7.1. Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over sturing. Met het verlenen van subsidie of het geven van een opdracht formaliseert de gemeente samenwerkingsrelaties. Dit gebeurt omdat de gemeente maatschappelijk effect wil bereiken. Tijdens veel van onze gesprekken kwam deze sturing aan de orde. De ambities zijn groot en de lat ligt hoog. Een gesprekspartner gaf aan: 'Almere wil bij de voorhoede horen, we zijn geen stad van de middenmoot.'

De Schoor is met afstand de grootste welzijnsorganisatie op het gebied van jongeren- en kinderwerk in de gemeente Almere. Daarom is sturing op deze organisatie essentieel. De relatie tussen de gemeente Almere en De Schoor is een van de belangrijke knoppen voor het bereiken van maatschappelijke effecten. Dit hoofdstuk gaat dan ook vooral over deze relatie.

Goed pnycsəb

7.2. Beschrijving

In de concept-verantwoording over 2019 (De Schoor, 2020) beschrijft De Schoor haar rol als volgt:

‘De Schoor organiseert in Almere het kinder- en jongerenwerk, psychosociale ondersteuning, voor- en vroegschoolse activiteiten, kinder- en jongerenwerk, en zet zich in voor bewonersparticipatie en de leefbaarheid van de stad onder het motto: meedoen mogelijk maken! In buurt- en jongerencentra, wijkteams, in speeltuin en op de jeugdlanden, op brede scholen, verspreid over de hele stad kunnen bewoners van alle leeftijden elkaar ontmoeten en deelnemen aan tal van activiteiten en cursussen.’

Beleidscyclus

De gemeente Almere heeft een subsidierelatie met De Schoor. Jaarlijks vindt er een beleidscyclus plaats om te komen tot een nieuwe subsidiebeschikking. Deze ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

<i>Maart</i>	Voortgangsgesprekken
<i>April</i>	Versturen conceptopdracht door accounthouder gemeente naar De Schoor
<i>Juni</i>	Deadline financiële verantwoording en directieverslag van De Schoor Voortgangsgesprekken Verstrekken opdracht aan De Schoor voor het volgende kalenderjaar
<i>September</i>	Bespreken concept-offerte (De Schoor, accounthouder, beleidsadviseurs)
<i>November</i>	Gesprekken over budget 2020 met beleidsadviseurs gemeente
<i>December</i>	Definitieve beschikking door gemeente

Goed pnpesab

Hoewel er sprake is van een subsidierelatie, wordt gesproken over opdrachtverlening en het uitbrengen van een offerte. Dat zijn woorden die normaliter gebruikt worden bij aanbestedingen. Doorgaans is er sprake van continuering van gemaakte afspraken en niet van fundamentele koerswijzigingen. Als er behoefte is aan wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar, wordt dit in juni aangegeven zodat De Schoor dit mee kan nemen in haar 'offerte'.

De subsidieaanvraag van De Schoor (De Schoor, 2019) benoemd als gewenst maatschappelijk effect 'Jongeren groeien gezond en veilig op' en als beleidsdoelstelling 'Almeerse jongeren kunnen volwaardig participeren in de samenleving'. Het beoogde resultaat is dat 'De maatschappelijke participatie en integratie van jongeren is vergroot.' Een van de expliciet benoemde resultaatindicatoren is het opstellen van een uitvoeringsplan. 'Er wordt bij deze opdracht (offerte) een uitvoeringsplan opgeleverd, waarbij aan de hand van maatschappelijke trends en vraagstukken omschreven wordt welke formatie en methodiek wordt ingezet. Specifiek:

- de aandachtsgebieden en doelgroepen;
- de projecten, producten, interventies en activiteiten.

Hierbij wordt naast landelijk onderzoek ook planmatig gebruik gemaakt van wijkscans en stadsdeelgerichte analyses voor wat betreft de inzet van het jongerenwerk in Almere.' (De Schoor, 2019). Dit uitvoeringsplan is voor zover bekend niet opgeleverd.

Bij het jongeren- en kinderenbeleid zijn veel gemeente-ambtenaren betrokken. Dat is niet verbazingwekkend aangezien het raakt aan veel beleidsterreinen zoals onderwijs, werk en inkomen, veiligheid, jeugdzorg, huisvesting etcetera. Dit vraagt juist daarom om duidelijke regie.

Het is in de praktijk vaak niet duidelijk wie wat in de portefeuille heeft, ook niet bij direct betrokkenen in en buiten de gemeentelijke organisatie. Ook voor de onderzoekers was het lastig om documenten boven tafel te krijgen en een goed overzicht te krijgen van de belangrijkste personen op dossiers.

7.3. Aan het woord

Door 17 van de respondenten wordt benoemd dat sturing of een duidelijke focus en visie op het gebied van jongeren- en kinderenbeleid ontbreekt vanuit de gemeente. Geen enkele

Goed pnpesab

respondent geeft aan dat de focus of sturing duidelijk is. Gesprekspartners zeggen hier bijvoorbeeld over:

'Aan de hand van een visie moet je prioriteiten stellen, en innovatief zijn in wat jongerenwerk inhoudt. Welke ontwikkelingen zien we binnen jongerenwerk in het land, en hoe vertalen we dat naar Almere? Als ik deze vraag stel dan hoor ik dat het goed gaat, we het goed doen, en verder niks' (7)

'Er is niet één duidelijk plan vanuit de gemeente. Het preventief jeugdbeleid is niet tot stand gekomen...'

'Er is niet één duidelijk plan vanuit de gemeente. Het preventief jeugdbeleid is niet tot stand gekomen, in het beleidsplan sociaal domein zitten wel elementen. Dat is de grote kapstok. Maar nu is er geen duidelijk beleid met een visie erachter. (...) Het is lastig als er niet één visie is.' (17)

Of:

'Ik mis echt een welzijnskader. Wat is onze ambitie? Hoeveel geven we uit aan de sociale basis? Hoeveel aan hulp en ondersteuning? Hoeveel aan preventie et cetera? Het beleidskader sociaal domein is onze kapstok, maar er ligt geen uitvoeringsplan onder'. (11)

Over de sturing zegt een respondent:

'De sturing is nu gefragmenteerd, we moeten vanuit de gemeenten met een duidelijkere boodschap/visie werken, duidelijkere rollen en taken, en duidelijkere opdracht naar en met mensen in het veld.' (3)

Een andere respondent vanuit de gemeente zegt: 'Wij zouden moeten zeggen wat en zij [De Schoor] hoe, wij willen ook wel meepraten over het hoe. (...), het is diskwalificatie van onze eigen mensen. (...) Als die aanvraag binnen is, dan wijkt de beschikking bijna niet af van de aanvraag, want dat is dan al in juni al besproken.'

Er lijkt bij de gemeente schroom te staan om positie in te nemen en een duidelijke visie neer te zetten op het gebied van jongeren en kinderen. 'Het hele jongerenbeleid gaat via een subsidierelatie of losse opdrachten. We noemen dat zo, maar in de beschikking schrijven we opdrachten. Wat mij betreft zijn we veel te lief in deze relatie. Ik heb als beleidsmaker wel degelijk expertise, maar als gemeente Almere hebben we van oudsher een soort opvatting

Goed pnycsəb

dat de parnterorganisatie, in dit geval De Schoor, de enige echte deskundige is. Er is veel terughoudendheid betreffende innovatie aan de kant van de gemeente, en aan de kant van de aanbieder (14).

De fragmentatie of versnippering komt ook in meerdere gesprekken terug. Ook binnen De Schoor wordt dit ervaren. Over het contact met de gemeente wordt gezegd: 'Het is heel erg versnipperd. Je praat met de gemeente steeds maar over één klein stukje.' (17)

'Voor álle jeugd in de stad, dan focus je niet. Dan heb je niet scherp welke doelgroep en welke maatschappelijk effect je wilt bereiken. Dan is er moeilijk te sturen.'

Het ontbreken van een duidelijke focus betekent ook dat er niet gekozen wordt voor duidelijke doelgroepen. Een respondent zegt hierover: 'Voor álle jeugd in de stad, dan focus je niet. Dan heb je niet scherp welke doelgroep en welke maatschappelijk effect je wilt bereiken. Dan is er moeilijk te sturen.' (7)

Niet iedereen benoemt het ontbreken van doelgroepen om op te focussen als een probleem. Met name vanuit het jongerenwerk wordt de inclusiviteit en laagdrempeligheid benadrukt: 'Alle jongeren zijn welkom. Vooral kwetsbare jongeren. Vooral jongens die kwetsbaar zijn voor negatieve invloeden.' (8) Het niet te rigide afbakenen van doelgroepen past ook bij het karakter van jeugd- en kinderwerk als brede voorziening. Niet kiezen voor doelgroepen is in dit geval een duidelijke keuze.

Ook in een recent rapport over de inzet van jongeren interventie teams wordt een gebrek aan focus geconstateerd. 'Een aantal JIT-betrokkenen stelt dat het JIT Almere zich teveel is gaan inzetten op de reactieve aanpak van jeugdproblematiek, terwijl de meeste jeugdproblematiek zich aan de voorkant ontwikkelt en vraagt om een pro-actieve aanpak. De JIT-betrokkenen zijn tevens van mening dat het JIT zich niet op meerdere facetten van jeugdproblematiek kan richten. Het moet een keuze maken tussen preventie (zorg) of repressie (veiligheid).' (Bureau Beke, 2020).

Goed pnycsəb

***'De innovatie vanuit het systeem dat we hebben opgetuigd
"partnerschap" in de stad is nihil.'***

Meerdere respondenten geven dat in de huidige sturingsrelatie weinig innovatie ontstaat. Een respondent zei hierover het volgende:

'De innovatie vanuit het systeem dat we hebben opgetuigd "partnerschap" in de stad is nihil. Wij hebben ze 10 jaar lang opgevoed van dit is de opdracht en dit is het geld, we hebben uitgesproken dat wij [de gemeente] gaan over het DAT en zij [De Schoor] over HOE, maar niet gemonitord op criteria die kwaliteit en innovatie stimuleren. De afgelopen 4 jaar kunnen we ze dat wel verwijten. Er werd veel geïnvesteerd in hetzelfde systeem. Heel veel formatie en manieren om opdrachten te maken en daarover in gesprek te gaan zijn er. Maar het is tijd om de cyclus en manier van opdrachtgeverschap te veranderen. Flexibiliteit is een must in het systeem.'¹⁴

7.4. Analyse

Om effectief te kunnen sturen kijken we naar de status quo met een *public values* brief². Hierbij stellen we drie vragen:

1. Is het duidelijk welke publieke meerwaarde met het beleid wordt nagestreefd en met welke strategie? Oftewel: welke doelen moeten met het beleid bereikt worden en hoe moeten deze bereikt worden?
2. Is er voldoende steun bij de belangrijkste *stakeholders*? Deze vraag gaat over legitimiteit. Dit is een belangrijke voorwaarde om de doelen te bereiken.
3. Is de strategie uitvoerbaar? Op het oog lijkt dit een simpele vraag, maar niet zelden zit hier de bottleneck. De strategie kan goed zijn en de maatschappelijke doelen helder.

Waarde

² Moore, M.H., *Recognizing Public Value*, Harvard University Press, 2013.
Zie ook: VNG, *Werken aan publieke waarde*, 2018.

Goed pnycsəb

Zolang randvoorwaarden zoals voldoende middelen, een adequate organisatie en competente medewerkers ontbreken zullen de doelen niet of onvolledig worden bereikt.

Het antwoord op de eerste vraag is nee. Er is -althans niet voldoende- duidelijk welke publieke meerwaarde met het beleid wordt nagestreefd en welke strategie hier achter ligt. Hier is wel behoefte aan. Ook bij De Schoor en de mensen in de praktijk. Hierbij is het opvallend dat het uitvoeringsplan dat is toegezegd in de subsidieaanvraag niet is opgeleverd.

Door de jaren heen is een situatie ontstaan waarin uit vertrouwen veel ruimte werd gelaten aan De Schoor als uitvoerder van een het overgrote deel van het welzijnswerk. Deze ruimte is ook ontstaan door versnippering en wisselingen binnen de gemeente. De sturing mist aan flair en regie om de grote ambities waar te maken. Het is tijd voor politieke keuzes en richting zodat de professionals in het veld zo effectief mogelijk hun werk kunnen doen.

Er is gekozen voor een systematiek van resultaatgerichte subsidie. Hiermee wordt vertrouwen gegeven aan één organisatie (De Schoor) om te bouwen aan bestendige relaties en infrastructuur. Dit is een belangrijk voordeel en geeft 'rust in de tent'. Een nadeel is dat er hierdoor een beperkte noodzaak tot innoveren is. Doordat er jaarlijks -en niet bijvoorbeeld vierjaarlijks- wordt gesubsidieerd, gaat veel tijd en energie zitten in de verantwoordingscyclus. Hierdoor is beperkt tijd om fundamenteel na te denken over de gekozen richting. Het huidige systeem lijkt weinig innovatie los te maken. Hiernaast leidt de verantwoordingscyclus niet tot verschuivingen of aanpassingen in de programma's.

Door het missen van een duidelijke visie en richting is de legitimiteitsvraag een lastige. Want waarvoor is de steun vereist. Als wat breder wordt gekeken ontstaat een positiever beeld. De drive en de betrokkenheid bij de belangrijkste stakeholders voor jongeren en kinderen is evident. In alle gesprekken merken we dit. Ook politiek lijkt deze steun aanwezig. Steun voor jongeren- en kinderwerk blijkt expliciet uit het beleidskader sociaal domein.

En is de strategie uitvoerbaar? Door het ontbreken van duidelijke doelstellingen is deze vraag niet te beantwoorden. Pas wanneer de doelen helder zijn en de strategie hierop aansluit kan worden gewogen of de middelen die hiervoor beschikbaar zijn afdoende zijn om de strategie succesvol tot uitvoering te brengen.

8. Capaciteit

8.1 Inleiding

Terwijl steeds meer verantwoordelijkheden werden overgeheveld naar gemeenten kregen gemeenten ook minder geld van het Rijk. Gemeenten moeten steeds meer doen met steeds minder geld. Ook gemeente Almere staat voor een grote bezuinigingsopgave: ruim 8 miljoen per jaar (Gemeente Almere, 2020). De corona crisis is hierin nog niet meegenomen.

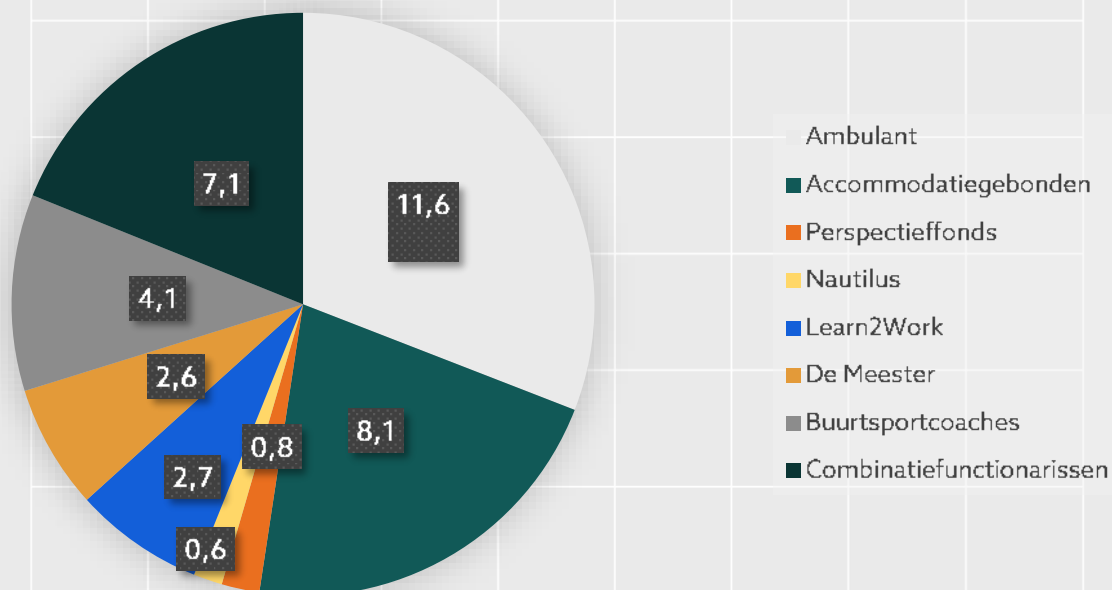
Bezuinigingen en de angst hiervoor kwam vaak terug in de gesprekken met respondenten. Deze bezuinigingen werden in verband gebracht met de (beperkte) capaciteit om het uitvoerende werk te kunnen doen. In het beleidskader sociaal domein wordt gesteld dat het aantal jongerenwerkers niet is meegegroeid met de stad (Gemeente Almere, 2019).

8.2 Capaciteit in Almere

De capaciteit van het jongerenwerk is in Almere als volgt verdeeld. Het gaat om 37,5 fte's totaal (De Schoor, 2020):

Goed prijzen

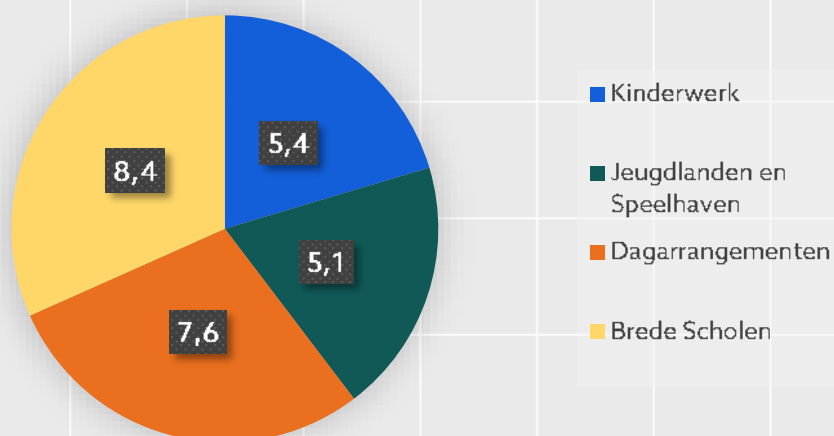
Fte's Jongerenwerk

Jongerenwerk heeft er in 2019 en 2020 een versterking bijgekregen van 5200 uren (De Schoor, 2020). Dit betreft ongeveer 2,8 fte.

Voor kinderwerk is het als volgt verdeeld. Hier gaat het om 26,5 fte's totaal (De Schoor, 2020):

Fte's Kinderwerk

Goed pnycsəb

Er is geen vuistregel voor het aantal fte's jongeren- en kinderwerk dat een gemeente per 1000 jongeren of kinderen nodig heeft. Dit is afhankelijk van de ambities van de gemeente, de specifieke problematiek en het takenpakket van professionals. Ook is er helaas geen vergelijkende benchmark om de Almeerse situatie te vergelijken met het landelijke beeld. Duidelijk is wel dat de werkzaamheden en de problematiek waar een jongerenwerker mee te maken krijgt steeds complexer wordt. Zeker in deze corona-crisis wordt er veel van hen gevraagd (Sociaal Werk Nederland, sd).

8.3 Aan het woord

Er is brede vrees dat de geplande herziening welzijnsbeleid gepaard zal gaan met bezuinigingen op het kinder- en jongerenwerk. Zeven respondenten drukten hun angst voor bezuinigingen uit die dan met name de al beperkte capaciteit zouden treffen:

'De grootste opgave op dit moment is om niet de bezuinigingsopgave op welzijn te verrekenen met de uitbreiding die na jarenlange inzet is gerealiseerd op jongeren!' (14)

'Kinderwerk is op veel plekken wegbezuinigd' (17)

'Almere heeft veel moeten bezuinigen op jongerenwerk. Dat is een duidelijk probleem.' (8)

'We kunnen op een gegeven moment niet meer voldoen aan de hulpvraag door overbelasting en bezuinigingen' (16)

'De grootste opgave op dit moment is om niet de bezuinigingsopgave op welzijn te verrekenen met de uitbreiding die na jarenlange inzet is gerealiseerd op jongeren!'

15 respondenten gaven aan dat er onvoldoende capaciteit is of behoefte aan meer middelen (mensen en uren). Vaak wordt gewezen op de groei van Almere als een oorzaak van het ontstane tekort:

'Qua voorzieningen zijn wij niet meegegroeid met de stad. Voorzieningen blijven achter.' (17)

Goed pnpesab

Ook wordt er benoemd dat men met meer middelen meer kan doen voor kinderen en jongeren in de stad, de vraag is namelijk groot genoeg. Zo stelt een ambulant jongerenwerker:

‘Op dit moment is er kennis en capaciteit, maar het effectief op problemen inspelen zou naar mijn idee beter kunnen als wij meer accommodaties en collega’s zouden hebben. Op deze manier zouden wij nog meer kunnen betekenen en vanuit meerdere verschillende oogpunten naar de jeugdigen kunnen kijken en aan de hand daarvan een completer beeld kunnen krijgen van de problemen die er spelen.’ (9)

Een kinderwerker wijst op hetzelfde:

‘81 kinderen hebben we op de wachtlijst, dus er is meer vraag. We proberen te rouleren. Dit betekent dat kinderen niet de hele week komen, zodat er ruimte ontstaat voor andere kinderen.’ (1)

8.4 Analyse

De afgelopen jaren zijn de transities in het sociaal domein gepaard gegaan met forse bezuinigingen. De coronacrisis zorgt voor hogere zorguitgaven en minder inkomsten wat kan leiden naar meer bezuinigingen. De gemeente Almere ‘moet’ vanaf dit jaar 8,3 miljoen per jaar bezuinigen (Gemeente Almere, 2020). De vrees van de respondenten is daarmee niet ongegrond. Indien er bezuinigd wordt verminderd de capaciteit van jongeren- en kinderwerkers. Zij moeten dan hetzelfde werk doen met minder mensen en/of uren. Dit is wat de uitvoerende professionals (net als leidinggevenden en beleidsadviseurs) vrezen als zij wijzen op mogelijke bezuinigingen. Ze vrezen dat de uitvoerend professionals door de bezuinigingen hun werk minder goed kunnen doen, omdat er minder tijd is om een vertrouwensrelatie op te bouwen.

Gemeente Almere geeft de komende jaren meer uit aan jeugdzorg. De kosten lopen daar op met 7 miljoen per jaar (Gemeente Almere, 2020). Juist de preventieve werking van kinder- en jongerenwerk kan deze kosten drukken (Participe Advies, 2017) (Youth Spot, 2019).

Goed pnycsəb

Bovendien draagt jongerenwerk bij aan de transformatiedoelen. Zo versterken kwetsbare jongeren dankzij het jongerenwerk hun eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden, verwijzen jongerenwerkers jongeren waar nodig door naar professionele hulp en draagt jongerenwerk eraan bij dat jongeren met zware problemen stabiel blijven (Youth Spot, 2019). Het is een onverstandige keuze de capaciteit van kinder- en jongerenwerk (weer) in te perken door hierop te bezuinigen.

Zonder duidelijke doelstellingen is het niet te zeggen of er voldoende capaciteit is in Almere. Eerst moet duidelijk zijn waaraan deze capaciteit moet bijdragen. Wat zijn de doelen? Er moet een visie zijn waarop bijvoorbeeld de capaciteitsverdeling tussen ambulant en accommodatiegebonden jongerenwerk gebaseerd kan worden. Wel is er duidelijk vraag naar meer capaciteit vanuit de jongeren- en kinderwerkers. Ook is het belangrijk om scherp te kijken naar wat er onder de budgetten van jongeren- en kinderwerk dient te vallen. Hierbij vallen de dag arrangementen op. Deze richten zich veelal op kinderen uit een complexe thuissituatie met multi-problematiek. Respondenten geven aan dat het werk sterk lijkt op hulpverlening. Het ligt daarmee voor de hand om deze onder te brengen binnen het aanbod aan jeugdhulp en -zorg. Hierdoor is het duidelijker gepositioneerd voor partners en de aansluiting met andere hulp.

9. Best practices

9.1 Inleiding

In dit hoofdstuk passeren vijf voorbeelden uit het land de revue. We hebben gekozen voor voorbeelden die relevant zijn voor de vragen die spelen in Almere. Het eerste voorbeeld gaat over het duidelijk positioneren van het preventieve voorveld, waaronder kinder- en jongerenwerk. De volgende twee voorbeelden gaan over het bereiken van jongeren door het inzetten van informele netwerken en *social media*. Het vierde voorbeeld gaat over een geteste aanpak van overlastgevende jeugdgroepen die erkent dat jongeren zich in los-vaste netwerken begeven. Tenslotte volgt een voorbeeld hoe een visie op jongerenwerk neergezet kan worden.

9.2 Mate(n) van de straat (onder meer Gemeente Tilburg)

Aan de hand van de werkwijze 'Mate(n) van de straat' wordt het buurtnetwerk van jongeren in kaart gebracht door de betrokken partners. Op basis van deze analyse is het mogelijk om een gezamenlijk plan van aanpak op te stellen. Mate(n) van de straat onderscheidt zich door:

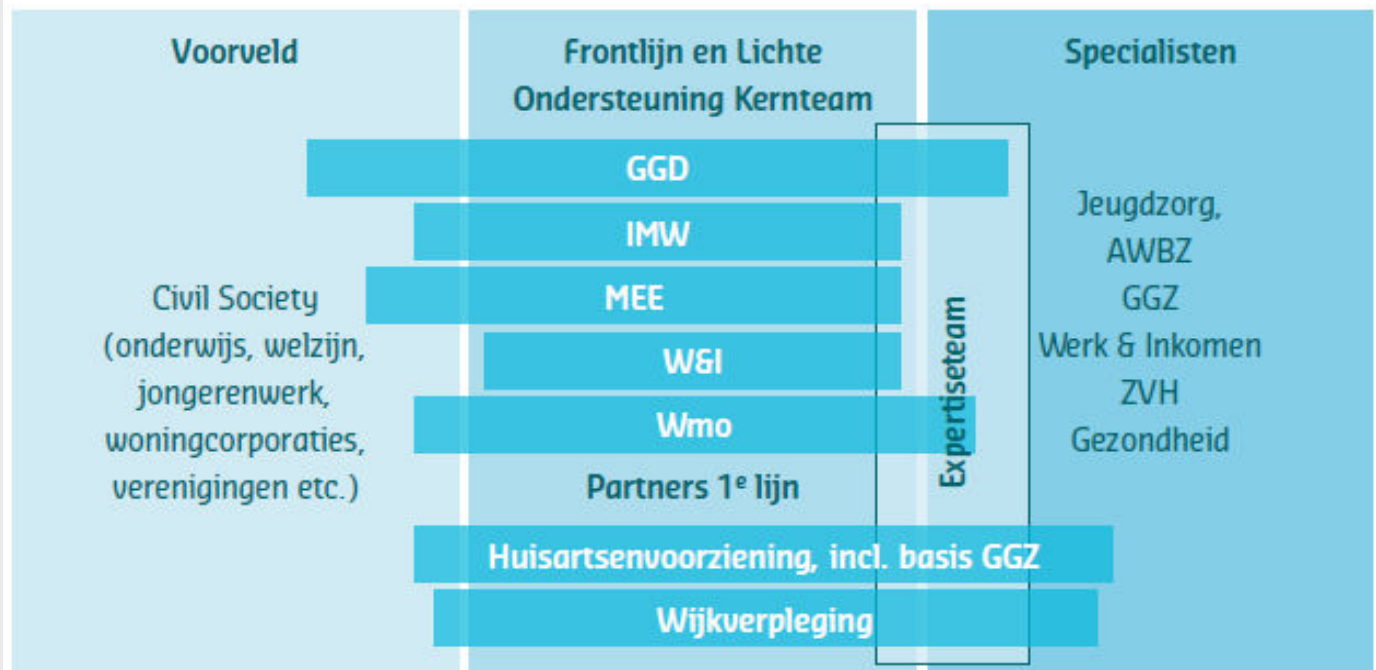
- Niet uit te gaan van een statische groep maar van een netwerk van jongeren
- Naast het delinquent gedrag zich ook op oorzaken van dit gedrag te richten
- De focus te leggen op het groepsproces van de groep, de subgroepen én het individu
- Door risico- en beschermende factoren en het motivatieniveau van jongeren mee te wegen
- De invloed van diverse partijen op individuele jongeren, subgroepen en de groep als geheel te bepalen

De werkwijze is inmiddels (meetpunt november 2013) vier keer ingezet. In alle gevallen is de ervaren overlast verminderd. Dit blijkt uit de daling van de overlastmeldingen met meer dan 50 procent. De samenwerking tussen de gemeente, politie en het jongerenwerk verloopt in alle gevallen goed (Wegwijzer veiligheid en jeugd, 2020).

Goed pnpceb

Positionering van jongeren- en kinderwerk (Gemeente Tilburg)

Positionering jongerenwerk in jeugd- en sociale stelsel in de gemeente Tilburg

In Tilburg is het jongerenwerk duidelijk in het voorveld gepositioneerd als een preventieve voorziening. Vanuit die positie zoeken jongerenwerkers samenwerking met de toegang en de specialisten op het terrein van jeugd, zorg en werk & inkomen (Nederlands Jeugdinstituut, 2015). Hierdoor is het duidelijker wat de positie en de taakstelling van het jongerenwerk is. Vanuit deze positie kan vervolgens de samenwerking worden opgezocht.

9.3 Inzetten informeel netwerk (onder meer gemeente Zaanstad)

Social Brokers is een preventieve werkwijze waarbij de informele netwerken rondom jongeren worden ingezet. De personen uit deze netwerken, *social brokers*, worden aangespoord om jongeren bij kleine problemen te ondersteunen. Het zijn vertrouwenspersonen die dichtbij de jongeren staan. Uitgangspunt is het werken met *social media*. Dankzij smartphones en tablets staan veel jongeren continu in contact met hun netwerk. Met de inzet van sociale media kunnen jongeren eerder geïnformeerd worden over hoe ze problemen kunnen

Goed principe

voorkomen. Daarmee worden problemen kleiner en kan voorkomen worden dat er een beroep moet worden gedaan op zwaardere hulp (Nederlands Jeugdinstituut, 2020).

9.4 Online Jongerenwerk (Gemeente Rotterdam)

In dit rapport is al gewezen op de noodzaak van online werken om jongeren te kunnen bereiken (zie hoofdstuk 7. In 2019 heeft het Nederlands Jeugdinstituut samen met Jongerenwerk op Zuid handvatten opgesteld voor online jongerenwerk (Nederlands Jeugdinstituut, JOZ, 2019). Zij schrijven:

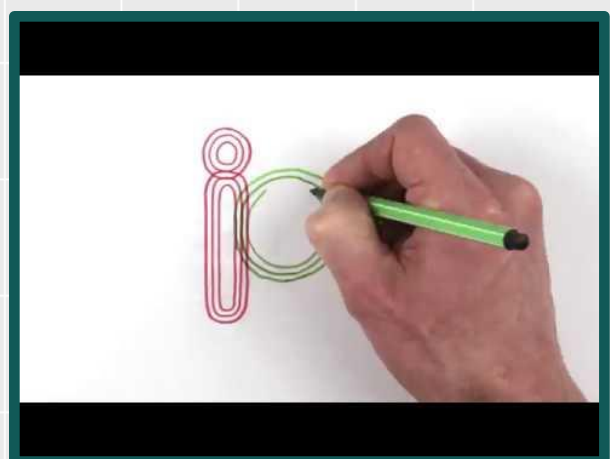
Voor jongerenwerkorganisaties is het belangrijk om beleid op te stellen rondom de werkwijze van jongerenwerkers in de online wereld. Uniformiteit is hierbij belangrijk zodat jongerenwerkers op dezelfde manier te werk gaan en zij de gestelde doelen behalen. Voor jongerenwerkers scheppen deze kaders duidelijkheid en een gevoel van ondersteuning door de organisatie. Hoewel elke organisatie haar eigen doel en focus heeft, zijn er algemene principes die kunnen helpen bij de ontwikkeling van beleid en strategie voor online jongerenwerk.

In 2020 is een grootschalig onderzoek gestart naar online jongerenwerk door Youth Spot (Hogeschool van Amsterdam), waar ook De Schoor aan mee doet (Youth Spot, sd).

9.5. Leidende principes als basis

De gemeente Utrecht heeft in 2019 een Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk geschreven voor de periode 2020 – 2026. Hierin wordt gekozen om 5 principes leidend te maken:

1. Leefwereld van jongeren centraal.
2. Uitgaan van mogelijkheden van jongeren.
3. Zo nabij mogelijk.
4. Doen wat nodig is.
5. Eenvoud.

6Online jongerenwerk in Rotterdam

Goed prijcsæb

Deze uitgangspunten geven richting aan de het jongerenwerk voor de komende jaren. Monitoring en evaluatie is nadrukkelijk onderdeel van de plannen. (Gemeente Utrecht, 2019)

9.6 Toepassing in Almere?

In hoeverre deze voorbeelden toepasbaar zijn in Almere is niet direct te zeggen. Eerder is al benoemd dat het ontbreekt aan een duidelijke visie en bijbehorende doelstellingen. Voordat in Almere voorbeelden uit het land toegepast kunnen worden moet bepaald worden welk doel dit dient. Het doen van interventies heeft alleen kans van slagen als duidelijk is waarom dit gebeurt en hoe dit past in de bredere strategie van de gemeente. Indien dit niet het geval is wordt het ook moeilijk om vast te stellen of dit bijdraagt aan de doelen (zie hoofdstuk 6).

10. Conclusies

De zorgen op het gebied van jongeren en kinderen zijn groot. Het is een gemis dat het de gemeente Almere ontbreekt aan een duidelijke visie voor deze doelgroep. Ruimte geven aan professionals in het veld voor het 'hoe' is verstandig. Het invulling geven aan het wat is per definitie een rol van de gemeente.

Er gebeurt veel moois. De professionals van De Schoor en andere organisaties verdienen hiervoor een compliment. De effectiviteit van het werk kan echter vergroot worden door duidelijke keuzes te maken. De huidige systematiek van subsidieverlening legt een grote druk op betrokken professionals. Elk jaar wordt er een nieuwe cyclus van verantwoording en subsidieaanvraag en -verlening doorlopen. Dit terwijl er slechts beperkt nieuwe keuzes worden gemaakt. Deze methodiek lijkt niet tot de innovatie en richting te leiden die nodig is. De versnippering in de gemeentelijke aansturing maakt dit extra lastig. Een voorbeeld is de afwezigheid van het jongerenwerk in de online wereld van jongeren. Dit wordt breed als een gemis ervaren, er zijn goede voorbeelden in het land om van te leren, maar de focus ontbreekt.

Over de samenwerking in het veld zijn veel respondenten positief. Het lukt steeds beter om elkaar te vinden en een duurzame relatie op te bouwen. Samenwerking met het onderwijs vraagt echter nadrukkelijk aandacht. In een evaluatie van het JIT werd al geconstateerd dat samenwerking met scholen ontbreekt (Bureau Beke, 2020). Wij signaleren dat dit knelpunt breder ligt. Scholen zijn een natuurlijke vindplaats van jongeren en signaleren vaak als eerste nieuwe problemen. De samenwerking tussen jongerenwerkers en scholen moet dan ook op elke school op orde zijn. Het kinderwerk is hierbij een goed voorbeeld. Door de aanwezigheid op scholen is een natuurlijke manier van samenwerken ontstaan.

Voor effectief kinder- en jongerenwerk is een combinatie van accommodatiegebonden en ambulante werken nodig. Deze vullen elkaar aan, en versterken elkaar. Het preventieve effect en de maatschappelijke (kosten)effectiviteit van zowel ambulante als accommodatiegebonden werken staat buiten kijf (Youth Spot, 2019) (Participe Advies, 2017).

Goed pnycsəb

Hoewel effecten moeilijk te meten zijn, kunnen deze door monitoring of het inzetten van effectieve interventies inzichtelijker worden gemaakt. Hier wordt nu nog te weinig methodisch op ingezet.

Om resultaat te bereiken is het belangrijk om een vertrouwensband op te kunnen bouwen met de jongeren en kinderen, dat kost tijd. Daarnaast groeit de vraag naar ambulant en online werken, omdat jongeren steeds vaker deel uit maken van lost-vaste groepen en elkaar online opzoeken. Het online werken staat in Almere in de kinderschoenen. Er wordt steeds meer gevraagd van kinder- en jongerenwerkers.

Respondenten geven aan dat er vraag is naar meer capaciteit en vrezende bezuinigen. Dit is gegrond, omdat de gemeente Almere moet bezuinigen. Daarbij is de problematiek complexer geworden en hebben jongerenwerkers er taken bijgekregen. In 2019 en 2020 is er capaciteit voor het jongerenwerk bijgekomen. Dit is een duidelijke keuze als antwoord op de constatering in het beleidskader sociaal domein dat het jongerenwerk niet is meegegroeid met de stad. Het terugdraaien van deze uitbreiding ligt niet voor de hand. Juist nu het beroep op jongeren- en kinderwerkers groter wordt, het aantal jeugdigen toeneemt en de problematiek stijgt is het verstandig om de inzet op preventief jeugdbeleid tenminste op niveau te houden. Ook gelet op de nieuwe uitdagingen die de corona crisis met zich meebrengt. Zeker omdat de preventieve en maatschappelijke effecten bijdragen aan een kostenbesparing op de lange termijn. Een te nadrukkelijke focus op repressie in plaats van preventie is op de lange termijn *penny wise, pound foolish*.

Wel is het belangrijk om scherp te kijken naar wat er onder de budgetten van jongeren- en kinderwerk dient te vallen. Hierbij vallen de dag arrangementen op. Deze richten zich veelal op kinderen uit een complexe thuissituatie met multi-problematiek, het werk lijkt veel op hulpverlening. Het ligt daarmee voor de hand om deze onder te brengen binnen het aanbod aan jeugdhulp en -zorg.

11. Aanbevelingen

Het verdient aanbeveling om te gaan werken vanuit een heldere visie op jongeren- en kinderwerk, waarbij een beperkt aantal principes leidend zijn. We suggereren om de volgende elementen onderdeel te laten zijn van deze visie:

- De gemeente kiest voor de toekomst van kinderen en jongeren en investeert in kinderen jongerenwerk. Preventief jeugdbeleid heeft zich immers bewezen als een instrument om problemen te verminderen en te voorkomen. Een duidelijke en richtinggevende visie is hard nodig. Bij het vormgeven hiervan is de rol van jongeren en professionals essentieel.
- Om kwetsbare jongeren te bereiken wordt gekozen voor meer ambulant werken en ontwikkelen we een duidelijke strategie voor online jongerenwerk. Ambulant werkers kunnen niet zonder accommodaties om heen te verwijzen en jongeren verder te begeleiden. Geef werkers de ruimte en tijd om te doen wat nodig is en een relatie op te bouwen met jongeren, kinderen en gezinnen.
- Om effect aan te tonen wordt gekozen voor een structurele manier van monitoren, zodat constante verbetering mogelijk is. Kies voor bewezen interventies of een eenduidige monitoring van succes. Beiden zijn onderdeel van de deskundigheidsbevordering van kinder- en jongerenwerkers.
- Samenwerking met scholen is een sleutel voor succes, maakt dit één van de focuspunten. Dit geldt ook voor online jongerenwerk.
- Hou tenminste vast aan de huidige capaciteit op het gebied van jongeren – en kinderwerk.
- Vereenvoudig de systematiek van subsidiëring van De Schoor. Kies voor meerjarig gunnen (aanbesteding of subsidiëring), maar alleen op basis van een duidelijke visie, focus en succesindicatoren.

Goed prijzen

- Sterk jongeren- en kinderbeleid is essentieel voor de gemeente Almere. Borg dit in de gemeentelijke organisatie door de regie op één plek neer te leggen.

Goed pnpesab

Bronnenlijst

- Bureau Beke. (2020, mei 13). *Bureau Beke - 7 stappenmodel*. Opgehaald van <https://bureaubeke.nl/bureau/kerntaken/van-shortlistmethodiek-of-groepsaanpak-naar-7-stappenmodel/>
- Bureau Beke. (2020). *Ontwikkeling jeugdcriminaliteit en -overlast en evaluatie JIT aanpak in Almere*.
- De Schoor. (2018, september 21). *Dagarrangement*. Opgehaald van <https://www.youtube.com/watch?v=Fvbc1d9lYqY>
- De Schoor. (2019, november 28). Opgehaald van <https://www.youtube.com/watch?v=zBhCMd5fPiE>
- De Schoor. (2019). Welzijn 2020, Jongerenwerk, C3.1/3.2. *Subsidieaanvraag 2020*.
- De Schoor. (2020). *Concept verantwoording 2019*.
- De Schoor. (2020). *Fte Overzicht*.
- De Schoor. (2020). *RSV 2020 Welzijn*.
- De Zevensprong. (2020, mei 13). Opgehaald van <https://zevensprong.asg.nl/dagarrangementen>
- deschoor.nl. (2020, mei 13). Opgehaald van <https://www.deschoor.nl/html/index.php?sitedeelID=5>
- Gemeente Almere. (2019). *ANTICIPEREN OP WAT NODIG IS, BELEIDSKADER SOCIAAL DOMEIN 2019-2022*.
- Gemeente Almere. (2020). *NOTITIE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN JEUGDCRIMINALITEIT IN ALMERE*. Almere.
- Gemeente Almere. (2020). *Programmabegroting 2020*. Opgehaald van <https://almere.begroting-2020.nl/p8816/bestuurlijke-inleiding>
- Gemeente Utrecht. (2019). *Nota Uitgangspunten Jongerenwerk*. Opgehaald van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/9.digitaaloket/Subsidies/nota-van-uitgangspunten-jongerenwerk-utrecht-2020-2026.pdf>
- Harder, A. K. (2013). A secure base? The adolescent-staff relationship in secure residential youth care. *Child & Family Social Work*, 18: 305-317.
- Kievit, F. (2012). De ambivalente effecten van keuzevrijheid. Universiteit van Amsterdam.
- kinderwerk.nl. (2020, mei 13). Opgehaald van <http://www.kinderwerk.nl>
- Koops, K. M. (2013). *Onderzoeksrapport Ambulant Jongerenwerk*. Opgehaald van <https://www.hva.nl/akmi/gedeelde-content/publicaties/publicaties-algemeen/wij-zijn-de-brug-naar-zelf-aan-de-slag-gaan.html>
- Movisie. (2020, mei 19). *Jongerenwerkers op zoek naar identiteit*. Opgehaald van <https://www.movisie.nl/artikel/jongerenwerkers-zoek-naar-identiteit>

Goed pnpesab

- Movisie. (sd). *Sociale interventies*. Opgehaald van <https://www.movisie.nl/databank-effectieve-sociale-interventies>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2015). *Jongerenwerk in Beeld*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/%28320799%29-Jongerenwerk-in-beeld.pdf>
- Nederlands Jeugdinstituut, JOZ. (2019). *Online Jongerenwerk: Werken in de online leefwereld van jongeren. Handvatten voor jongerenwerkers en managers*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Online-Jongerenwerk-Werken-in-de-online-leefwereld-van-jongeren-Handvatten.pdf>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2010). *De kracht van de pedagogische civil society*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/DekrachtvandedepedagogischecivilsocietyNJi2010>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2020, mei 13). *Infographic Jongerenwerk*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Wat-is-jongerenwerk-infographic.pdf>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2020, mei 13). *Nederlands Jeugdinstituut - Dossier Jongerenwerk*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/jongerenwerk/Kinder-en-jongerenwerk>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2020, mei 25). *Professionalisering*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/jongerenwerk/Werk-aan-kwaliteit/Professionalisering>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2020, mei 22). *Social Brokers*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/jongerenwerk/Social-Brokers---Diverse-gemeenten.html>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2020, mei 19). *Sturen op Kwaliteit*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Effectieve-jeugdhulp/Effectief-beleid/Sturen-op-kwaliteit>
- Nederlands Jeugdinstituut. (sd). *Databank effectieve interventies*. Opgehaald van <https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies>
- Noorda & Co. (2020, mei 19). *Effectmeting jongerenwerk*. Opgehaald van https://www.noordaenco.nl/fileupload/BrochureEffectmetingJongerenwerk_Final.pdf
- O&S Almere. (2020, 5 12). *bevolkingsprognose*. Opgehaald van Gemeente Almere: https://www.almere.nl/fileadmin/user_upload/OenS/2020/3._Bevolkingsprognose_2019_-_bevolking_naar_leeftijd_op_stadsniveau.xlsx
- Omroep Flevoland. (2020, mei 19). *Omroep Flevoland Bezuinigingen onvermijdelijk*. Opgehaald van <https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/174654/bezuiniging-van-8-3-miljoen-per-jaar-onvermijdelijk>
- Participe Advies. (2017). *Maatschappelijke Businesscase Jongerenwerk voor Gemeenten*. Sociaal Werk Nederland. (sd). Opgehaald van <https://www.sociaalwerknederland.nl/thema/sociale-basis-preventie/nieuws/8241-jongerenwerkers-hebben-het-drukker-dan-ooit>

Goed pnpesab

- Sonneveld, J. M. (2013). *Methodiekbeschrijving Ambulant Jongerenwerk*. Opgehaald van <http://www.profileren.nl/images/documenten/DC%20themas/DC%20Thema%20Welzijnswerker%20Nieuwe%20stijl%20150114.pdf>
- Verwey-Jonker Instituut. (2019). *Naast de Jongere. De staat van professional jongerenwerk in Nederland*. Opgehaald van https://www.verwey-jonker.nl/doc/2019/118048_Naast_de_jongeren_WEB.pdf
- Wegwijzer veiligheid en jeugd. (2020, mei 22). *Maten van de straat*. Opgehaald van <https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/instrumenten/database-aanpakken-jeugdgroepen/mate-n-van-de-sstraat-tilburg>
- Youth Spot. (2012). *De Inloop als ingang*. Opgehaald van <https://www.hva.nl/akmi/gedeelde-content/publicaties/publicaties-algemeen/youth-spot/2008/de-inloop-als-ingang.html>
- Youth Spot. (2019). *De Preventieve Kracht van het Jongerenwerk*. Opgehaald van <https://www.hva.nl/akmi/gedeelde-content/publicaties/publicaties-algemeen/youth-spot/2019/de-preventieve-kracht-van-het-jongerenwerk.html?origin=D98MxPHIS%2Be8MYhDpaWYgg%2CAY5QVwNuQSG97Is5IzdFbQ>
- Youth Spot. (2019). *Preventieve kracht jongerenwerk*. Opgehaald van : <https://www.hva.nl/akmi/gedeelde-content/publicaties/publicaties-algemeen/youth-spot/2019/de-preventieve-kracht-van-het-jongerenwerk.html?origin=D98MxPHIS%2Be8MYhDpaWYgg%2CAY5QVwNuQSG97Is5IzdFbQ>
- Youth Spot. (sd). *Online jongerenwerk*. Opgehaald van <https://www.hva.nl/akmi/gedeelde-content/projecten/projecten-algemeen/youth-spot/jongerenwerk-in-online-leefwereld-van-jongeren.html>
- Zwikker, N. V. (2008). *Jongerenwerker*. Opgehaald van <https://www.sociaalwerknederland.nl/?file=4226&m=1320760041&action=file.download>

Beantwoording onderzoeksvragen

1. *Hoe kijken Almeerse professionals aan tegen de toekomst van het jongeren- en kinderenbeleid in Almere?*

Er is brede vrees dat de geplande herziening welzijnsbeleid gepaard zal gaan met bezuinigingen op het kinder- en jongerenwerk. Sturing of een duidelijke focus en visie op het gebied van jongeren- en kinderbeleid is nodig, maar dit ontbreekt vanuit de gemeente. De verharding en het aantal veiligheidsvraagstukken onder jongeren neemt toe. Er speelt bij veel jongeren multi-problematiek. Problemen worden complexer, gezinnen zijn kwetsbaar en aandacht vanuit huis mist. Negatief gedrag krijgt een podium en veel jongeren en kinderen hebben te weinig rolmodellen om zich heen.

2. *Op welke doelgroepen richt het beleid zich nu en verdient dit bijsturing?*

Het is een gemis dat het de gemeente Almere ontbreekt aan een duidelijke visie op jongeren- en kinderen. Er worden geen duidelijke keuzes gemaakt (ook niet qua doelgroepen). Ruimte geven aan professionals in het veld voor het 'hoe' is verstandig. Het invulling geven aan het wat is per definitie een rol van de gemeente. Dit verdient bijsturing.

3. *In hoeverre wordt er methodologisch gewerkt en waar ligt verbeterpotentieel?*

Hoewel effecten moeilijk te meten zijn, kunnen deze door monitoring of het inzetten van effectieve interventies inzichtelijker worden gemaakt. Hier wordt nu nog te weinig methodisch op ingezet. Hier ligt duidelijk verbeterpotentieel.

4. *Wat gaat er goed en wat wordt er gemist met betrekking tot talentontwikkeling bij jongeren en kinderen?*

Preventief jeugd- en kinderbeleid heeft zich immers bewezen als een instrument om problemen te verminderen en te voorkomen. Voor effectief kinder- en jongerenwerk is een combinatie van accommodatiegebonden en ambulant werken nodig. Deze vullen elkaar aan, en versterken elkaar. Het preventieve effect en de maatschappelijke (kosten)effectiviteit van zowel ambulant als

Goed pnpesab

accommodatiegebonden werken staat buiten kijf. Tenminste vast houden aan de huidige capaciteit op het gebied van jongeren – en kinderwerk is essentieel.

5. *Wat is de huidige rol van het jongerenwerk bij het voorkomen van schooluitval, werkloosheid, overlast, uitsluiting en radicalisering?*

Jongerenwerk en (met name) kinderwerk heeft -breed- een preventieve werking is gebleken uit onderzoek (Youth Spot, 2019). Dit werd door een groot deel van de respondenten (11) bevestigd.

6. *In hoeverre positioneert het jongerenwerk zich in de sociale media wereld van jongeren?*

Jongerenwerk is grotendeels afwezig in de online wereld van jongeren. Dit wordt breed als een gemis ervaren, er zijn goede voorbeelden in het land om van te leren, maar de focus ontbreekt.

7. *In welke mate is het jongeren- en kinderwerk verankerd in het sociaal beleid van de stad?*

Het sociale beleid op het gebied van kinder- en jongerenwerk is slechts beperkt uitgewerkt. Hierdoor ontbreekt het aan focus. Er wordt beperkt positief ingenomen en het ontbreekt aan duidelijke keuzes.

Over samenwerking met andere hulpverleners zijn zowel kind- als jongerenwerkers over het algemeen positief. Partijen in de wijken weten elkaar steeds beter te vinden. Dit geldt vaak ook voor de samenwerking met scholen, maar zeker niet altijd. Bij het kinderwerk is de samenwerking aardig op orde. Hierbij helpt het dat zij veelal fysiek aanwezig zijn op scholen. Er is geen sprake van een structurele verankering van het jongerenwerk in scholen, terwijl dit wel een belangrijke vindplaats is van jongeren en plek waar problemen vroeg gesignaleerd kunnen worden.

Goed pnycsəb

Respondenten

Voor dit onderzoek is met onderstaande respondenten gesproken (willekeurige volgorde). Van alle gesprekken is een verslag gemaakt dat aan geïnterviewde is voorgelegd. Hierbij is de mogelijkheid geboden voor aanvulling en het corrigeren van eventuele feitelijke onjuistheden.

Ria Huneman (gemeente Almere)
Innocentius Bos (gemeente Almere)
Erna Driessen (De Schoor)
Frieda de Groot (De Schoor)
Els Spraakman (De Schoor)
Jan-Pieter Kleijburg (gemeente Almere)
Nanette De Jong (Digg Out)
Ymke Doornebosch (gemeente Almere)
Richard Schaefer (gemeente Almere)
Jeanine Veen (gemeente Almere)
Anouar Hamdi (jongerenwerker via gemeente Almere)
Fadoua Benhija (De Schoor)
Nicole Pierik (De Schoor)
Miriam Appelman (gemeente Almere)
Mounia Dollison (Youth for Christ)
Latrell Ceeder (De Schoor)
Etiënne Struiken (De Schoor)
Mariska Koopmans (gemeente Almere)
Annemarie Mikkers (De Schoor)
Daniëlle Lantzaat (De Schoor)
Elmer Verweij (Youth for Christ)
Annet Ottens (gemeente Almere)
Marian van Beek (gemeente Almere)

Goed
geschied

Denkers en doeners

